

• Verslag minisymposium 'Bestedingen aan de wal'

De tweede fase van Het Friese Merenproject kent drie speerpunten: grenzeloos varen, meer bestedingen aan de wal en ecologie en duurzaamheid. De inspanningen moeten leiden tot een werkgelegenheids groei van 30 procent in de Friese watersportsector in 2013, een groei van 150 procent in de bestedingen van watersporters en een groei van het watertoerisme die zich kan meten met die in Duitse watersportgebieden. Tijdens een symposium 'Bestedingen aan de wal' op 22 juni 2009 zijn watersportgemeenten geïnformeerd over de manier waarop de provincie met de speerpunten aan de slag wil. Daarnaast werd hen gevraagd welke ideeën zij daar zelf over hebben.

“De relatie tussen land en water, die is er te weinig in Fryslân”

Een uitnodiging aan de watersportgemeenten om mee te denken en gezamenlijk initiatieven te ontplooiën in de ontwikkeling van masterplannen voor de watersportkernen en toegangspoorten, dat is wat de provincie Fryslân vooral wil overbrengen tijdens deze dag. “Dat is wel overgekomen, ik denk dat er zeker gemeenten zijn die de handschoen oppakken en een start willen maken met het opzetten van een masterplan ruimtelijke kwaliteit voor hun watersportkernen”, luidt één van de reacties.

De vlaggen wapperen voor Hotel Oostergoo ter verwelcoming van bestuurders en beleidsambtenaren van de Friese watersportkernen. Ruim 90 deelnemers melden zich in het hotel in Grou, inmiddels al meer dan 150 jaar een bekende pleisterplaats voor watersporters, zo meldt dagvoorzitter Ale Woudstra in zijn introductie. Hij stelt vast dat ook de informatiemarkt, waar verschillende adviesbureaus zich presenteren op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, al druk is bezocht.

In haar welkomstwoord verheugt gedeputeerde Jannewietske de Vries zich onder de kroonluchters van de volle grote zaal over de goede opkomst, want “ontmoeting is belangrijk”. Ze refereert aan wat er inmiddels is bereikt met Het Friese Merenproject: de prestaties in de ‘hardware’ als aquaducten, baggerwerk (“we willen per slot van rekening niet stranden in de blubber”) en aanlegplaatsen, maar ook de werkgelegenheids groei van 17%.

De Vries drukt de aanwezige gemeentevertegenwoordigers op het hart vooral de provincie op te zoeken met hun eigen plannen, of die van ondernemers in hun gemeente. “Ondernemers zoeken dynamiek en daaraan kunnen wij bijdragen”, vindt De Vries.

Hulp nodig

Om de economie aan te jagen, volgt Het Friese Merenproject de drie programmaliijnen grenzeloos varen, meer bestedingen aan de wal en ecologie en duurzaamheid. Op inspirerende wijze licht programmamanager Jaap Goos de mogelijke invulling van de programmaliijnen toe. Want die staat nog lang niet op alle punten vast, niet in de laatste plaats vanwege de financiering. “We zijn op zoek naar geld”, legt Goos zijn gehoor voor. De provincie verkent de mogelijkheden van bijvoorbeeld

EFRO, FES, Waddenfonds, de Commissie Veerman of de Noordanusmiddelen. “We onderzoeken of deze inzetbaar zijn voor de (her)ontwikkeling van waterfronten, je kunt daarbij denken aan het oprichten van een ontwikkelingsmaatschappij. Het is een idee, dat ik hier maar eens neerleg. We hebben de hulp van gemeenten bij het aanboren van financiële bronnen hard nodig. Ik zie onze rol dan ook vooral als die van samenwerkingspartner en niet als subsidieloket.”

De middag zal in het teken staan van de vraag hoe bestedingen aan de wal gestimuleerd kunnen worden en waarom nu juist de waterfronten zo belangrijk zijn in het hele verhaal. Goos laat er geen misverstand over bestaan: omdat de bestedingen van watersporters veelal plaatsvinden op de scheiding tussen water en wal.

Speerpunten tweede fase op een rij

1. Grenzeloos varen: verbeteren toegangspoorten, sluisen, afschaffen pauzen in brugbediening, knelpunt Leeuwarden oplossen en vaardiepte bewaken
2. Extra bestedingen: opstellen masterplannen ruimtelijke kwaliteit en het uitvoeren daarvan, waaronder aanleggen van passantenplekken, en realisatie van strandjes en speelplekken.
3. Ecologie en duurzaamheid: natuurplusprojecten, duurzaam werken met duurzame materialen, duurzame havens, bijvoorbeeld door nieuw vuilwaterinnamesysteem, hergebruik baggerspecie en bevorderen elektrisch varen.

Gewenst imago: kwaliteit, gastvrij, duurzaam en innovatief (bijvoorbeeld door initiatieven als Wireless Friese meren, Servicepas en ‘Sneekweek tv’).

Toegangspoorten

De deelnemersgroep splitst zich op voor twee informatiesessies. De eerste richt zich op de toegangspoorten. Die vragen een gezamenlijke visie, te ontwikkelen tot masterplan, betoogt Bram Hulsman van het projectbureau Friese Meren. Mogelijke onderwerpen in een visie zijn sluiscapaciteit, de aanwezigheid van de juiste, goed werkende voorzieningen, het aangezicht van het waterfront en openingstijden van winkels en horeca.

Uit de zaal komt een suggestie voor nog een visie-onderwerp: de informatievoorziening voor watersporters over wat er zich achter de toegangspoort afspeelt. Ook komt er een onverwachte nieuwe aanvulling op het begrip toegangspoort: er zijn behoorlijk veel mensen die met de auto Fryslân binnenkomen om ter plekke een boot te huren. Ook die ‘toegangspoort’ moet je betrekken in je visie, is het advies uit de zaal.

Een deelnemer uit zijn zorg over de voortvarendheid waarmee duidelijke en acute problemen als de wachttijden bij de sluis Stavoren worden aangepakt. “Op zo’n plek moet je het niet te breed maken, maar het knelpunt zo snel mogelijk oplossen”, vindt de spreker. Hulsman denkt dat het één het ander niet in de weg hoeft te staan.

Belang waterfronten erkend

Waterfronten moeten niet alleen functioneel zijn, ze moeten ook het gevoel oproepen: 'was ik er maar'. Reinier Steensma van Waterrecreatieadvies laat een aantal internationale voorbeelden zien: Qingdao, Kaapstad, Barcelona en Dubai ("daar zijn ze toch wat doorgeschoten"). In Fryslân is voor veel waterfronten verbetering mogelijk. Lang niet altijd is vanaf het water duidelijk waar de ingang is, hoe ver je door kunt varen, waar de voorzieningen zijn en wat er verder nog te doen is. Een spreker krijgt bijval uit de zaal als hij nogmaals het belang van de waterfronten onderstreept. Het Friese Merenproject wil voor de watersportkernen masterplannen opstellen waarin wordt uitgewerkt hoe de waterfronten verbeterd kunnen worden.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt om zonering

De tweede sessie gaat in op de ruimtelijke kwaliteit van watersportkernen. Els van der Laan van Noordpeil belicht de uitkomsten van het belevingsonderzoek Friese Meren 2008. Naast de waardering voor het landschap is uit het onderzoek af te leiden dat het opwaarderen van waterfronten complex is. De situatie en mogelijkheden zijn in ieder waterfront anders. Bovendien bestaat 'dé watersporter' niet, er zijn verschillende typen met verschillende behoeften. Gezien het grote positieve effect dat aantrekkelijke watersportkernen op de bestedingen kunnen hebben, wil de provincie voor de 20 belangrijkste watersportkernen samen met de gemeenten masterplannen voor de waterfronten opstellen.

Een deelnemer wijst op de belangrijke vraag: waar geef je de ruimte en waar niet? "Watersporters kunnen die loodsen in het landschap wel leuk vinden, ze dragen wel bij aan de werkgelegenheid! En een veel te lange aanlegsteiger in een kleine historische kern is ook niet mooi. Zonering is dus belangrijk."

Noodzaak is duidelijk

Er ontstaat een korte discussie over toegangspoort Makkum, waar de ideale situatie misschien wel uit twee waterfronten moet bestaan. "Alleen focussen op het historische plaatje werkt niet", merkt een deelnemer op. Net zomin als het focussen op alleen watersporters: ook bewoners en bezoekers die zelf geen watersporter zijn, dienen in masterplannen meegenomen te worden.

De financieringsvraag dringt zich opnieuw op. "Hier is wel véél geld en moeite voor nodig", is de zorg van een toehoorder. "Een zak subsidiegeld maakt voor gemeenten vaak een groot verschil", is de nuchtere constatering van een ander. Toch overheerst de overeenstemming over de noodzaak te werken aan de relatie tussen land en water.

Investeringen leiden nu al tot meer boten

Na de informatiesessies is het tijd voor een wandeling langs het waterfront Grou, dat ongeveer halverwege is met zijn metamorfose. In een frisse bries gaat 'omroeper' Johan Apperloo de troepen voor, gewapend met een megafoon. Tot aan Hellingshaven is het prettig lopen over de steigers waaraan vele boten liggen, maar achter de haven zie je de verrommeling. Wanneer Apperloo met de nodige ironie wijst naar het 'prachtige' havenkantoorje, wil de havenmeester quasi-beledigd weten of 'hier soms grappen over hem gemaakt worden'. Voorbij Hellingshaven wachten ook het braakliggende terreintje Minne Finne, particulier bezit, en het parkeerterreintje verderop nog op een nieuwe invulling.

Vorbij Grou's vermaarde Theehuis 'blinken' de nieuwe steigers ons tegemoet. Langs het wuivende riet aan de ene en het klotsende water aan de andere kant lopen we de brede steiger af. Aan het eind kijken we uit op de strekdam en het splinternieuwe strandje met speeltoestellen. Twee dappere 'famkes' spelen in het nog koude water. "Wie exploiteert deze steigers?", wil een deelnemer weten. "De gemeente, die heeft er een aardige inkomstenbron aan", antwoordt Apperloo. Een van de redenen dat men het aantal steigers hier nog graag wil verdubbelen.

Gemeenten aan zet

Terug bij Hotel Oostergoo is de conclusie dat masterplannen kansen bieden. Jaap Goos besluit : "De nuttige vragen en aanvullingen zijn een mooie aanzet om verder te praten. Ik nodig u uit om met uw plannen of die van ondernemers in uw gemeente contact op te nemen met Het Friese Merenproject. Want dit is geen éénzijdig proces."

Bekijk hier de presentaties van de verschillende sprekers tijdens het symposium:

1. **Presentatie Jaap Goos** , programmamanager Het Friese Merenproject (2 mb)
2. **Presentatie Tineke Cazemier** , senior projectleider Het Friese Merenproject (3 mb)
3. **Presentatie Bram Hulsman** , senior projectleider Het Friese Merenproject (1 mb)

Terug